

PROTOKOLL
for
møte i Omsetningsrådet
torsdag 18. september 2025 kl. 17:00
på
Øyna Kulturlandskapshotell, Inderøy

Møtet ble hevet kl. 18:20.

Til stede:	Björg Tørresdal, Thea Susanne Skaug, Bjørn Gimming, Tor Jacob Solberg, Johan Narum, Rolf Øyvind Thune, Jens Lippestad, Gaute Lenvik, Anne Berit Aker Hansen, Bjørn-Ole Juul-Hansen og Vidar Olsen
Forfall:	
Fra Landbruksdirektoratet:	Nina Strømnes Rodem, Eli Reistad, Haavard Elstrand, Knut Berg, Sander Mardal, Mari Vengnes, Hege Heiberg, Kari Helen Telfer, Jannicke Jensen Myhre, Hans Peder Hvide Bang og Ida Louise Bjonness

Saksliste

064/25	Godkjenning av innkalling og dagsorden	2
065/25	Godkjenning av protokoll fra forrige møte	4
066/25	Orientering fra markedsregulator	6
067/25	Alle - Møteplan for Omsetningsrådet 1. halvår 2026	8
068/25	Egg, kjøtt og melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder 2026	10
069/25	Melk - Endringer i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter	24
070/25	Grønt - Endringer i retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning	28
071/25	Kjøtt - Disposisjon fra prognosefrist for salg til spesialmarkeder 2026	35

Sak nr.: 064/25	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 18.09.2025	Tittel: Godkjenning av innkalling og dagsorden	Sak nr.: 25/46561-1

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Innkalling og dagsorden godkjennes.

Foreløpelig

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksdokumenter er sendt ut elektronisk til medlemmer og varamedlemmer. Dokumentene er lagt inn i skyløsningen Jottacloud. Vedlegg er kun tilgjengelig her.

Foreløpig

Sak nr.: 065/25	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 18.09.2025	Tittel: Godkjenning av protokoll fra forrige møte	Sak nr.: 25/46561-2

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Protokollen fra møtet 15. august 2025 godkjennes.

Foreløpig

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Det har ikke kommet merknader til publisert protokoll.

Foreløpelig

Sak nr.: 066/25	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 18.09.2025	Tittel: Orientering fra markedsregulator	Sak nr.: 25/46561-3

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.

Foreløpelig

Orientering fra markedsregulator

Det ble gitt følgende orienteringer fra markedsregulatorene:

- Korn Jens Lippestad
- Kjøtt og egg Johan Narum
- Melk Rolf Øyvind Thune

Presentasjonene er lagt ut i skyløsningen Jottacloud.

Foreløpelig

Sak nr.: 067/25	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 18.09.2025	Tittel: Alle - Møteplan for Omsetningsrådet 1. halvår 2026	Sak nr.: 25/43780-1

Beskrivelse

I tabellen under foreslås møtedatoer for Omsetningsrådet for første halvår 2026.

Dato	Aktuelle saker
Tirsdag 10. februar	Eventuelle saker
Mandag 23. mars	Eventuelle saker
Tirsdag 21. april	Regnskap for 2025 for faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og markedsregulators administrasjonsgodtgjørelse m.m.
Mandag 18. mai	Regnskap og årsmelding 2025
Mandag 22. juni	Satser i markedsreguleringen for egg og kjøtt 1. halvår 2026, eventuelle endringer i satser for omsetningsavgift 2. halvår 2026, maksimalsats omsetningsavgift korn 2026/2027, satser for priskompensasjon ved skilling av egg 2. halvår 2026 m.m.

Fysiske møter holdes i lokalene til Landbruksdirektoratet. Sekretariatet vurderer i samarbeid med leder om møtene gjennomføres fysisk eller digitalt når vi har oversikt over hvilke saker som skal behandles.

Følgende helligdager/ferieperioder er forsøkt unngått:

- Vinterferie uke 8 og 9, mandag 16. februar — fredag 27. februar
- Påskeuken, mandag 30. mars — mandag 6. april
- Arbeidernes dag, fredag 1. mai
- Norges nasjonaldag, søndag 17. mai
- Kristi himmelfartsdag, torsdag 14. mai
- Andre pinsedag, mandag 25. mai

De foreslåtte datoene er også sjekket mot aktivitetskalenderen til Norsk Landbrukssamvirke.

Hjemmel

Forutsetninger

Vedlegg

Forslag til vedtak

Følgende møtedatoer fastsettes for Omsetningsrådet for 1. halvår 2026:

Tirsdag 10. februar 2026 kl. 10:00

Mandag 23. mars 2026 kl. 10:00

Tirsdag 21. april 2026 kl. 10:00

Mandag 18. mai 2026 kl. 10:00

Mandag 22. juni 2026 kl. 10:00

Møtebehandling

Møtedatoene ble diskutert, og det kom forslag til alternative datoer.

Det var enighet i rådet om at dersom møtene gjennomføres digitalt, vil møtestart være kl. 08:30. Dersom møtene gjennomføres fysisk, er møtestart kl. 10:00. Sekretariatet vurderer i samarbeid med leder om møtene gjennomføres fysisk eller digitalt når sakslisten er kjent. Bjørn Gimming og Tor Jacob Solberg uttrykte ønske om deltakelse digitalt i april-møtet, selv om møtet blir satt opp som et fysisk møte. Juni-møtet settes opp som et fysisk møte med innkalling kl. 10:00. Øvrige møter innkalles til kl. 8:30, men vil bli endret til kl. 10:00 dersom det blir bestemt at det skal foregå fysisk.

Med dette ble saken enstemmig vedtatt.

Vedtak

Følgende møtedatoer fastsettes for Omsetningsrådet for 1. halvår 2026:

Mandag 9. februar 2026

Mandag 23. mars 2026

Mandag 20. april 2026

Mandag 18. mai 2026

Mandag 22. juni 2026

Digitale møter starter kl. 08:30 og fysiske møter starter kl. 10:00.

Sak nr.: 068/25	Sektor: Egg, kjøtt og melk	Styre/råd: OR
Behandling: 18.09.2025	Tittel: Egg, kjøtt og melk - Satser for prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder 2026	Sak nr.: 25/43443-17

Beskrivelse

Saken gjelder fastsettelse av satser for prisnedskriving ved salg av egg, eggprodukter, melkeprodukter og kjøttprodukter til spesialmarkeder for 2026.

Satsene, som skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets representanter som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 18. september 2025, jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med langvarig praksis for behandling av endring av satser i Omsetningsrådet.

Tine SA foreslår i brev av 22. august 2025 at satsene for prisnedskriving av melkeprodukter til spesialmarkeder for 2026 settes til kr 5,50 per kg for naturell yoghurt, kr 33,00 per kg for hvitost og kr 0,00 per kg for smør. Satsene er tilsvarende de som ble vedtatt for 2025, med unntak av hvitost hvor det er foreslått en økning på kr 6,00 per kg.

Nortura SA foreslår i brev av 22. august 2025 at sats for priskompensasjon for egg og eggprodukter til spesialmarkeder i 2026 settes til kr 3,00 per kg for egg og kr 0,00 per kg for eggprodukter. Dette er samme satser som gjelder for 2025.

Nortura SA foreslår i brev av 22. august 2025 satser for kjøttprodukter av sau. På grunn av at markedssituasjonen tilsier at det vil være behov for tilførsle av storfe, svin og lam i det norske markedet, foreslår Nortura at satsene for disse kjøttslagene settes til kr 0,00 per kg.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med forslagene fra Tine SA og Nortura SA.

Hjemmel

Lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) § 11 første ledd.

Forskrift 22. juni 2020 nr. 1400 om prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder § 6.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura SA datert 22. august 2025 (egg)
Brev fra Nortura SA datert 22. august 2025 (kjøtt)
Brev fra Tine SA datert 22. august 2025

Møtebehandling

Bjørn-Ole Juul-Hansen la fram et ønske om at en ser på dato/frist for innsending av prognoser opp mot dato for fastsetting av satser.

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet vedtar følgende endringsforskrift:

«Forskrift om endring i forskrift om prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder

Fastsatt av Omsetningsrådet 18. september 2025 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

I

I forskrift 22. juni 2020 nr. 1400 om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder gjøres følgende endringer:

§ 6 sjette ledd skal lyde:

Omsetningsrådet fastsetter satsene forskuddsvis en gang per år med grunnlag i satsene foreslått i henhold til første ledd. Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i perioden 1. januar 2026 – 31. desember 2026 skal være som følger:

Egg	kr	3,00	per kg
Eggprodukter	kr	0,00	per kg
Naturell yoghurt	kr	5,50	per kg
Hvitost	kr	33,00	per kg
Smør	kr	0,00	per kg
Svin indrefilet	kr	0,00	per kg
Svin ytrefilet	kr	0,00	per kg
Svin nakke m/bein	kr	0,00	per kg
Svin nakke u/bein	kr	0,00	per kg
Svin kam u/bein	kr	0,00	per kg
Svin koteletter	kr	0,00	per kg
Svin 23%	kr	0,00	per kg
Lam lår m/bein	kr	0,00	per kg
Lam lår u/bein	kr	0,00	per kg
Lam bog m/bein	kr	0,00	per kg
Lam bog u/bein	kr	0,00	per kg
Sau grytekjøtt m/bein	kr	35,00	per kg
Sau grytekjøtt u/bein	kr	55,00	per kg
Sau indrefilet	kr	85,00	per kg
Sau ytrefilet	kr	75,00	per kg
Sau 25%	kr	40,00	per kg
Storfe mørbrad	kr	0,00	per kg
Storfe 5%	kr	0,00	per kg
Storfe 14%	kr	0,00	per kg

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2026.»

Foreløpig

Egg, kjøtt og melk - Satser for prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder 2026

Tine SA og Nortura SA har foreslått satser for prisnedskriving ved salg av henholdsvis melkeprodukter og egg/eggprodukter/kjøttprodukter til spesialmarkeder i 2026.

Etter § 7 i forskriften skal prognoser for salg til spesialmarkeder kommende år foreligge 1. september året før for deltakelse i ordningen. Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet har sammenstilt prognosene.

Satsene, som skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets representanter som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 18. september 2025, jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med langvarig praksis for behandling av endring av satser i Omsetningsrådet.

Forslag til satser for melkeprodukterOmfanget av prisnedskriving av melkeprodukter

De totale kostnadene til prisnedskriving til spesialmarkeder utgjorde i 2024 4 616 767 kroner. Det ble utbetalt prisnedskriving av et salg på totalt 184 529 kg. Kvantaene fordelte seg slik:

Fordeling av prisnedskriving på produkter i 2024, kg

Produktgruppe	Mengde (kg)	Kostnad
Yoghurt	16 667	91 673
Ost	167 862	4 525 094
Total	184 529	4 616 767

Sammenlignet med 2023 er total prisnedskriving redusert med omtrent 100 000 kroner. Salget totalt er redusert med rundt 24 000 kg, en reduksjon på om lag 11 prosent. Reduksjonen skyldes en nedgang i salg av både hvitost og yoghurt. Informasjon om salg til spesialmarkeder for 2025 vil først foreligge våren 2026, etter at oppgavene for 2025 er sendt inn.

De siste fem årene har kostnadene til prisnedskriving av melkeprodukter til spesialmarkeder vært som vist i tabellen under:

Prisnedskriving av melkeprodukter til spesialmarkeder fra 2020 til 2024

År	Kostnad (mill. kr)
2020	6,24
2021	5,43
2022	5,1
2023	4,71
2024	4,61

Markedsregulators forslag til satser for melkeprodukter

I brev datert 22. august 2025 kommer Tine SA med forslag til nye satser for 2026.

I forslaget til satser for 2026 har Tine SA vurdert prisutviklingen i det norske markedet sammenlignet med internasjonale prisøkninger.

Oppsummert vurderer Tine at norsk hvitost har en svekket stilling mot hvitostprodukter fra EU. Tine skriver at gjennomsnittsprisen på norsk hvitost har økt med omtrent seks kroner mer enn EU-prisene på Gouda i perioden fra 2023 og hittil i 2025.

Videre trekker de frem at salget av hvitost til spesialmarkeder har sunket, og at det var et betydelig høyere kvantum tidligere.

Tine vurderer at norsk prisutvikling på naturell yoghurt ligger tett på prisutviklingen for importert. Volumet til yoghurt har sunket betraktelig, men dette er grunnet at smaksatt yoghurt ble tatt ut av ordningen. Det er likevel et fall i salget av naturell yoghurt til spesialmarkeder.

Til slutt skriver Tine at prisvekst på smør i EU de to siste årene har vært tilsvarende prisvekst i Norge, og at det ikke er behov for å innføre en sats for smør.

På bakgrunn av dette foreslår Tine SA følgende satser for 2026:

Yoghurt, naturell	kr 5,50 per kg
Hvitost, alle typer	kr 33,00 per kg
Smør, alle typer	kr 0,00 per kg

Forslag til satser for egg og eggprodukter

Omfanget av prisnedskriving av egg og eggprodukter

Mengden egg som har gått til spesialmarkeder de siste fem årene har variert fra ca. 400 til nærmere 650 tonn per år. Prisnedskriving til spesialmarkeder har aldri vært benyttet for eggprodukter, så mengden gjelder bare hele egg. Den totale kostnaden for prisnedskriving av egg til spesialmarkeder har variert fra 1,0 til 2,0 mill. kroner de siste fem årene. Kvantaene og kostnadene er fordelt slik per år:

Prisnedskriving av egg til spesialmarkeder fra 2020 til 2024

År	Mengde (kg)	Kostnad (mill. kr)
2020	447 541	1,00
2021	614 395	1,84
2022	649 700	1,95
2023	501 354	1,50
2024	533 244	1,60

Markedsregulators forslag til satser for egg og eggprodukter

I brev datert 22. august 2025 kommer Nortura med forslag til satser for 2026.

Før forskriften trådte i kraft 1. januar 2021 ble satsen for egg til spesialmarkeder fastsatt av Nortura forskuddsvis minst hvert kvartal og kun ut fra en beregnet prisdifferanse. I tidligere retningslinjer for markedsregulering av egg, § 2-3 Spesialmarkeder stod det følgende: «Ved salg av skallegg godtgjøres differansen mellom varens engrospris og en beregnet pris fastsatt av Landbruksdirektoratet på bakgrunn av verdensmarkedspriser. Denne beregnede prisen blir fastsatt fire ganger årlig.» Satsen ble derfor beregnet både ved nye internasjonale priser og ved endringer i engrospris.

Norsk engrospris på egg endres ganske sjelden, men eggprisen endres relativt ofte og til dels

mye i verdensmarkedet. Dermed har det vært hyppige (minst hvert kvartal) og ganske betydelige endringer av eggsatsen:

	2018	2019	2020
1. kvartal	0,00	1,38	1,75
2. kvartal	0,00	2,06	0,00
3. kvartal	5,86	3,30	1,22
4. kvartal	4,53	3,11	3,96

For 2021 til og med 2025 har satsene vært:

Egg kr 3,00 per kg

Eggprodukter kr 0,00 per kg

Formålet med ordningen er etter § 1 i forskriften; «Formålet med tiltaket etter denne forskriften er å øke omsetningen av egg, melk og kjøtt, og å bedre markedsbalansen ved tilbudsoverskudd.» Nortura ser konkret at det for egg er et behov for at salgskanalen spesialmarkeder opprettholdes med samme mengde som i dag for å unngå at det blir et markedsoverskudd i årene fremover. Nortura mener derfor at det bør legges opp til at salg av egg til spesialmarkeder videreføres med om lag samme betingelser.

Etter forskriften skal satsen ses sammen med salgspris, og ikke, som tidligere, verdensmarkedspris. Salgsprisen i dette markedet må imidlertid tilpasse seg importpriser, skriver Nortura. Ved årlig forskuddsfastsettelse av sats er det nødvendig å ta noe høyde for internasjonale prissvingninger som kan komme i perioden.

Prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder har ikke vært benyttet for eggprodukter. Nortura skriver at slik det er definert i markedsreguleringen er dette industriprodukter, som ikke selges til spesialmarkeder. Nortura mener det er riktig å videreføre praktiseringen. Markedsreguleringen bør i utgangspunktet omfatte hele eggproduksjonen slik den kommer fra produsenten, og ekstra stimulering til salg av enkelte skilleprodukter isolert vil kunne forstyrre balansen. For 2026 finner Nortura det ikke riktig å bruke midler på prisnedskriving av eggprodukter i spesialmarkeder.

Nortura mener det er viktig å legge en langsiktig vurdering til grunn for salg av egg til spesialmarkeder. Nortura foreslår derfor at satsen må videreføres for å sikre dette markedet for norske egg, men de mener det ikke vil være rett å benytte unødvendig store midler over markedsreguleringen.

For å stimulere til økt produksjon slik at man imøtekommer den økte innenlandske etterspørselen etter egg, har engrosprisen blitt løftet betydelig det siste året. Nortura skriver at de nå ser effekt av dette og at markedsbalansen for egg stadig blir bedre. Nortura prognoserer med et underskudd på 2 500 tonn egg i 2025, men at markedsbalansen forbedres gjennom året. I 2026 forventer Nortura at markedet vil bli godt dekket av norske egg. Målt mot euroen har det vært en relativt flat valutakursutvikling de siste 12 månedene og kronen er i dag noe svakere enn for et år siden. Prisveksten for egg i EU har vært noe høyere enn i Norge det siste året.

Nortura foreslår at sats for priskompensasjon for egg og eggprodukter til spesialmarkeder i 2026 settes til:

Egg kr 3,00 per kg

Eggprodukter kr 0,00 per kg

Forslag til satser for kjøttprodukter

Omfanget av prisnedskriving av kjøttprodukter

I Omsetningsrådets regelverksgjennomgang som ble ferdigstilt i 2020, ble tiltaket prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder utvidet til å gjelde flere kjøttprodukter enn det som tidligere hadde vært tillatt. I motsetning til egg og melk skulle bruken av tiltaket for kjøtt være mer knyttet til markedssituasjonen og behovet for avsetningstiltak, og det ble stilt krav til uttak fra reguleringslager for å motta prisnedskriving. Tiltaket skulle for kjøtt fortsette å være forbeholdt markedsregulator. Selv om tiltaket ble utvidet, ble ikke tiltaket benyttet frem til og med 2024.

7. november 2024 vedtok Omsetningsrådet at tiltaket skulle åpnes for alle aktører fra og med 1. januar 2025, jf. sak 91/24. Det ble samtidig vedtatt satser for storfe og sau i 2025. Svin og lam fikk 0-satser begrunnet i markedssituasjonen. På grunn av at endringen i tiltaket ble vedtatt etter prognosefristen for egg og melk, ble prognosefristen for kjøtt for 2025 satt til 1. januar 2025. Fra og med 2026 gjelder prognosefristen 1. september også for kjøtt.

Siden tiltaket foreløpig ikke har vært benyttet, er det særlig stor usikkerhet rundt omfanget av tiltaket. Søknader om prisnedskriving for inneværende år har søknadsfrist 15. februar 2026, og det er derfor ennå ikke kjent i hvilket omfang tiltaket blir benyttet i år. Prognoser tilsier imidlertid at ordningen vil bli benyttet både for storfe og sau i 2025, med kostnader på hhv. 4,5 og 1,9 mill. kroner.

Markedsregulators forslag til satser for kjøttprodukter

Nortura har levert forslag til satser for prisnedskriving ved salg av kjøtt til spesialmarkeder i 2026.

For storfe, svin og lam er det i dag god etterspørsel i det nasjonale markedet etter det som produseres, og det er ikke slakt på reguleringslager. Nortura forventer ikke tilbudsoverskudd og innfrysning utover det som er normalt som følge av sesongvariasjoner i 2026. De ser det derfor ikke som hensiktsmessig å benytte omsetningsmidler til å skrive ned prisen for disse kjøttslagene ved salg til spesialmarkeder.

For sau er det imidlertid hele slakt på reguleringslager, og det har vært det i relativt lang tid. Det prognoseres ytterligere tilbudsoverskudd og innfrysning på reguleringslager i løpet av høsten 2025.

Nortura foreslår på grunn av dette satser for alle kjøttprodukter av sau som er inkludert i tiltaket, basert på behovet for prisnedskriving. For de andre kjøttslagene foreslår Nortura 0-satser, begrunnet i at det ikke er behov for tiltaket på de kjøttslagene.

Markedsregulators forslag til satser for kjøtt for 2026 følger i tabellen nedenfor, med satsene for 2025 i parentes.

Markedsregulators forslag til satser for kjøttprodukter i 2026

Svin indrefilet	kr	0,00 (0,00)	per kg
Svin ytrefilet	kr	0,00 (0,00)	per kg
Svin nakke m/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Svin nakke u/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg

Svin kam u/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Svin koteletter	kr	0,00 (0,00)	per kg
Svin 23%	kr	0,00 (0,00)	per kg
Lam lår m/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Lam lår u/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Lam bog m/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Lam bog u/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Sau grytekjøtt m/bein	kr	35,00 (0,00)	per kg
Sau grytekjøtt u/bein	kr	55,00 (0,00)	per kg
Sau indrefilet	kr	85,00 (0,00)	per kg
Sau ytrefilet	kr	75,00 (22,60)	per kg
Sau 25%	kr	40,00 (26,20)	per kg
Storfe mørbrad	kr	0,00 (81,60)	per kg
Storfe 5%	kr	0,00 (47,60)	per kg
Storfe 14%	kr	0,00 (44,60)	per kg

Landbruksdirektoratets vurdering

Vurdering av satser for melkeprodukter

I 2007 gav arbeidsutvalget i Omsetningsrådet uttrykk for at det ikke burde være en økning i satsene for prisnedskriving på meieriprodukter ved salg til spesialmarkeder. Dette innebar at satsene skulle forbli stabile eller reduseres. Etter flere år med uendrede satser ble imidlertid satsene for yoghurt, hvitost og smør økt i 2016. Satsene for 2017 og 2018 forble uendret sammenlignet med 2016. I 2019 ble satsen for prisnedskriving av smør redusert til null, mens satsene for yoghurt og hvitost forble uendret på samme nivå. I 2024 ble satsen for hvitost økt med to kroner kg.

Prisene på meieriprodukter har de siste to årene vært mer ustabile enn tidligere år, både nasjonalt og internasjonalt. Ettersom satsene for spesialmarkeder settes langt frem i tid, er det utfordrende å prognosere hva salgsprisen kommer til å bli og dermed hva som er en nødvendig prisnedskriving for å kunne selge til dette markedet.

Vurdering av satser for enkeltprodukter av melk

Ost

Satsen for hvitost ble for 2024 økt til kr 27,00 per kg, mens den ved forrige satsfastsettelse forble uendret. Tine forslår å øke satsen fra kr 27,00 kr per kg til kr 33,00 per kg. Det internasjonale prisnivået økte i 2024, men har holdt seg relativt stabilt så langt i 2025. Dagens tollavgift på revet ost er på kr 28,24 per kg. I 2025 har prisene i det internasjonale markedet falt noe, mens en økt PGE og lavere tilskudd i Prisutjevningsordningen har bidratt til å øke den norske prisen.

Tine ønsker å øke satsen med kr 6,00 per kg, som de skriver er økningen fra 2023 og frem til

i dag mellom internasjonal og norsk pris. Satsen for hvitost ble dog økt med kr 2,00 per kg for 2024. Dette tilsier at kr 4,00 per kg burde være den nødvendige økningen. På spørsmål fra Landbruksdirektoratet vedrørende prisdifferansen, oppgir Tine SA i mail av 3. september at:

«Vi bruker den største Norvegiaartikkelen for å sammenligne priser med EU-priser. Differansen mellom norske priser og EU-priser for gouda-ost er svært høy. Vi har sett på tall mellom 2020 og 2025. I denne perioden har differansen vært høyere enn EU-prisen på gouda.

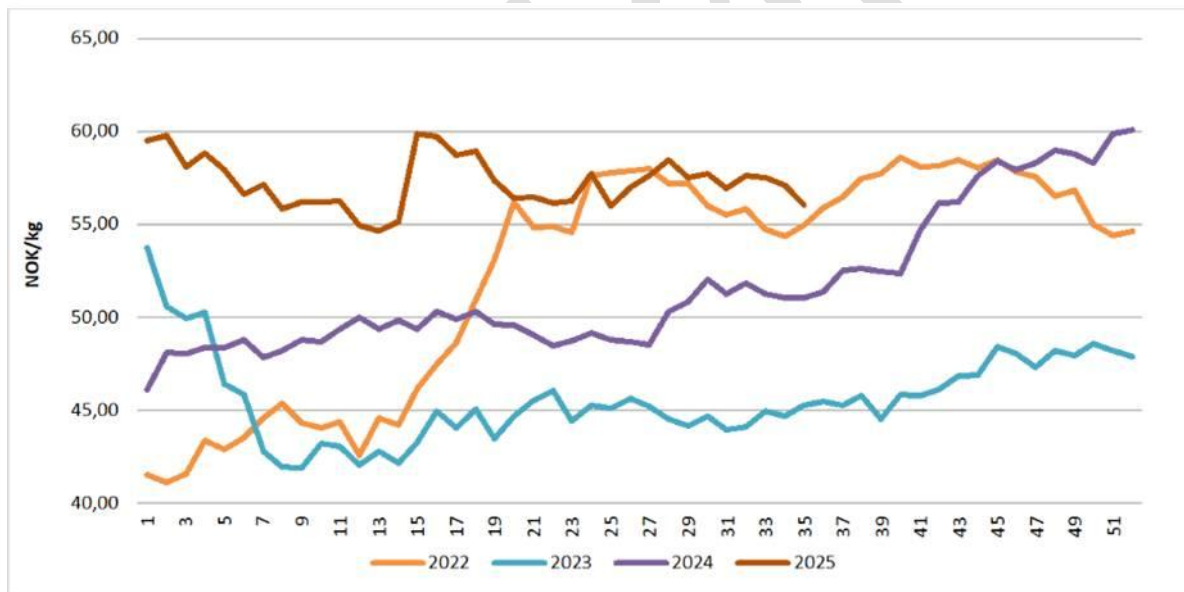
(...) Hvis satsen skulle reflektert forskjellen i pris på EU-ost og norsk ost, skulle den vært på nivå eller høyere enn prisen på EU-gouda.

Dette blir en svært stor satsøkning. Vi mener det derfor er bedre å se på differansen i prisveksten.

(...) Prisveksten er litt opp og ned, særlig i EU. Hvis vi ser på perioden 2021 til 2025 eller 2024 til 2025, så har differansen i prisvekst vært på ca. kr 6,50.

Hvis vi ser på perioden 2023 – 2025 har differansen vært på nesten kr 13,50.

Vi mener det skal vises moderasjon i satsøkningen og har derfor foreslått 6 kroner. Dette kommer i tillegg til de kronene i satsøkning i 2024. Før det har satsen ligget fast på 25 kroner siden 2016.»

Engrospris på gouda fra Tyskland. Kilde: www.milchland.de

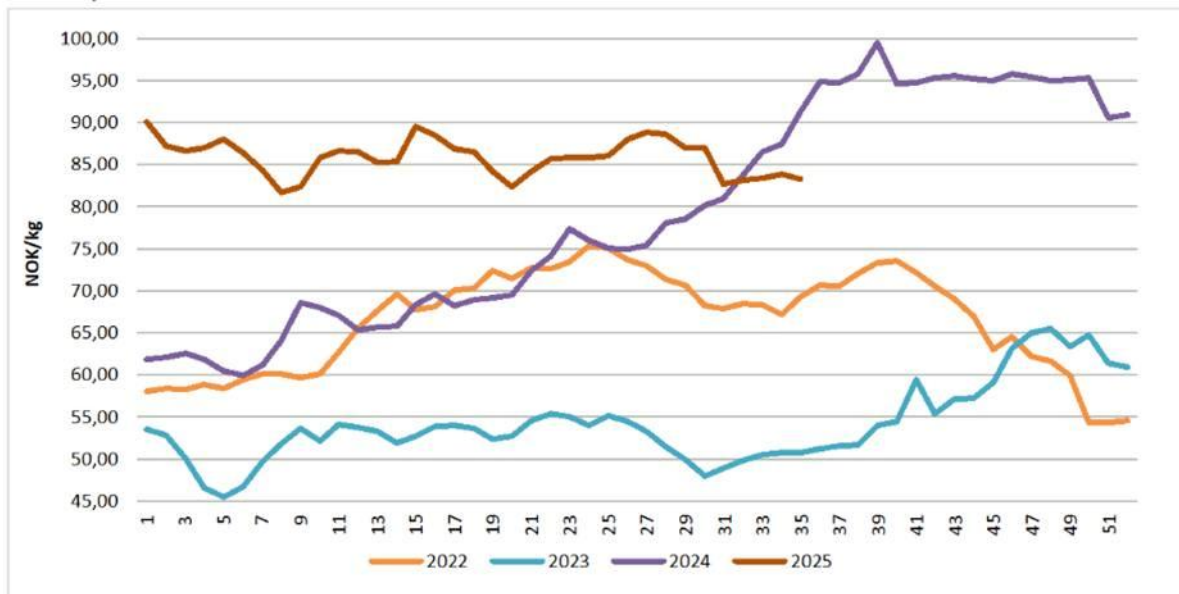
Landbruksdirektoratet vurderer at prisdifferansen mellom gouda fra EU og norsk gouda er høyere enn foreslått sats, og innstiller derfor i tråd med Tine SAs forslag.

Smør

Tine foreslår at satsen videreføres i 2025. Satsen ble satt til null i 2019 og har deretter vært uforandret.

Prisveksten på smør i EU har vært høy de siste to årene sammenlignet med den norske prisen. Figuren under viser at smørprisen internasjonalt har sett en stor økning i 2024, før den har stabilisert seg noe i løpet av første halvdel av 2025.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines forslag.

Engrospris på smør i Tyskland. Kilde: Süddeutsche Butter- und Käsebörse. www.butterkaeseboerse.de

Naturell yoghurt

Satsen for naturell yoghurt har vært uendret på kr 5,50 per kg siden 2016. Tine foreslår å videreføre satsen på samme nivå også i 2026. Satsen for de tidligere årene gjaldt imidlertid for flere typer yoghurt, mens ordningen fra og med 2021 kun gjelder for naturell yoghurt.

For yoghurt kan en ikke følge prisutviklingen på verdensmarkedet på samme måte som for ost og smør, da pris på yoghurt ikke noteres på børs. Landbruksdirektoratet har derfor sett på gjennomsnittlig importpris ved import til Norge, og brukt denne som referansepris på verdensmarked pris. Gjennomsnittlig importpris for import av naturell yoghurt var kr 33,39 per kg i 2024. De første seks månedene i 2025 var tilsvarende importpris på naturell yoghurt kr 33,09 per kg. Prisvekst for importert og norsk naturell yoghurt har vært tett på hverandre de siste årene.

Landbruksdirektoratet vurderer at forskjellen mellom norsk pris og verdensmarked pris er større enn forslått sats på kr 5,50 per kg, og anbefaler derfor at satsen på naturell yoghurt vedtas i tråd med Tines forslag.

Konklusjon meieriprodukter

Landbruksdirektoratet anbefaler at Omsetningsrådet vedtar satser for prisnedskrivning av meieriprodukter ved salg til spesialmarkeder for 2025 i tråd med Tines forslag.

Tabellen under gir en oversikt over satsene fra 2022 og frem til foreslåtte satser for 2026.

Produkt	2022	2023	2024	2025	2026*
	kg/kg	kg/kg	kg/kg	kg/kg	kg/kg
Naturell yoghurt	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50
Hvitost	25,00	25,00	27,00	27,00	33,00
Smør	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

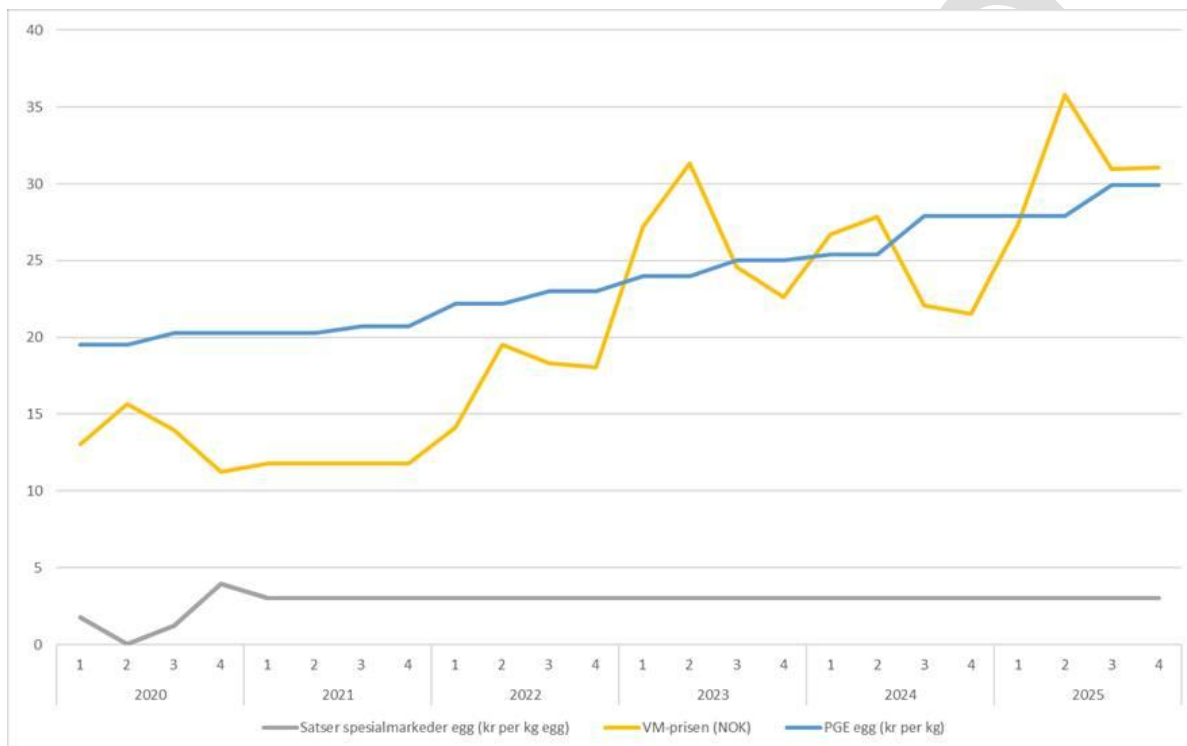
*Foreslåtte satser for 2026

Vurdering av satser for egg og eggprodukter

Ordningen for prisnedskriving av egg og eggprodukter til spesialmarkeder har blitt brukt jevnlig i over to tiår i størrelsesorden fra 300 til 750 tonn egg per år. Med få reguleringstiltak bidrar tiltaket til å sikre en avsetningskanal for egg, som bidrar til at det kan opprettholdes et tilbud om norske egg til konsum gjennom hele året.

Det har vært variasjon i satsen på egg til spesialmarkeder de siste seks årene. Satsen har variert fra null til nærmere fire kroner per kg egg siden 2020, og i gjennomsnitt har satsen ligget på kr 2,79 per kg egg i denne perioden. Siden 2021 har satsen ligget stabilt på kr 3,00 per kg. Engrosprisen har økt jevnlig siden 2020, og verdensmarkedsprisen har variert stort fra ca. 11 til 31 kroner per kg.

Engrospris, verdensmarkedspris og sats spesialmarkeder egg 2020–2025

Siden satsene for spesialmarkeder settes så langt frem i tid, er det utfordrende å forutsi hva salgsprisen kommer til å bli og dermed hva som er en nødvendig prisnedskriving for å kunne få solgt egg i dette markedet. Verdensmarkedsprisen for egg har holdt seg høyt siden 2023. Den vanlige trenden for egg er at etterspørselen går opp utover høsten og dermed går også verdensmarkedsprisen på egg også opp. Landbruksdirektoratet har beregnet verdensmarkedspris for 2025 for hvert kvartal basert på første uke i kvartalet. For fjerde kvartal er det siste tilgjengelige tall (uke 33) som ligger til grunn. Målt mot PGE har det ikke vært grunnlag for prisnedskriving fra andre kvartal og ut året i år, mens verdensmarkedsprisene var lavere enn PGE for første kvartal 2025. Differansene er vist i tabellen under:

År	Kvartal	Satser spesialmarkeder egg (kr per kg egg)	VM-prisen (NOK)	PGE egg (kr per kg)	Differansen PGE og VM-pris (kr)
2025	1	3,00	27,35	27,9	0,55
	2	3,00	35,80	27,9	-7,90
	3	3,00	30,98	29,9	-1,08
	4	3,00	31,07	29,9	-1,17

Satsene skal ha grunnlag i differansen mellom varens engrospris og salgspris, og ikke lenger verdensmarkedspris. Verdensmarkedsprisen gir likevel en indikasjon på mulig utvikling i salgspris og behov for kompensasjon. Eggprisene internasjonalt økte jevnt første halvår av 2024, før de snudde fra tredje kvartal 2024. For 2025 var verdensmarkedsprisen på et veldig høyt nivå andre kvartal og ble redusert i andre halvår. De høye prisene har vært relatert til store utfordringer med fugleinfluensa globalt og reduksjon i produksjonen i mange land. PGE har økt jevnt de siste årene før prisen ble holdt stabil i andre halvår 2024 og første halvår 2025. For andre halvår i år ble PGE økt med kr 2,00 per kg. Landbruksdirektoratet ser at det er store usikkerheter knyttet til effekten av prisutviklingen på egg for 2026 i Norge målt opp mot konkurrerende priser, men har ikke tilstrekkelig grunnlag for å foreslå noe annet enn det Nortura legger frem, som er en videreføring av årets sats på kr 3,00 per kg i 2026.

Prisnedskrivning av eggprodukter til spesialmarkeder har ikke vært benyttet tidligere. Nortura beskriver eggprodukter som et industriprodukt som er vanskelig anvendelig til markedene definerte som spesialmarkeder. Forslaget fra Nortura til sats på eggprodukter er satt til null. For å motta prisnedskrivning må søker sende inn prognose innen 1. september året før. Landbruksdirektoratet har ikke mottatt noen prognoser for eggprodukter for 2026 innen 1. september 2025, men har mottatt prognoser for egg. Det er dermed ingen aktører som kan søke om prisnedskrivning for eggprodukter for 2026, jf. forskriften § 7. Landbruksdirektoratet har ingen innvendinger mot at satsen for eggprodukter er satt til null.

Landbruksdirektoratet anbefaler med dette at Omsetningsrådet vedtar satser for prisnedskrivning av egg og eggprodukter ved salg til spesialmarkeder for 2026 i tråd med Norturas forslag.

Vurdering av satser for kjøttprodukter

Frem til 2024 var tiltaket for kjøtt forbeholdt markedsregulator, og det ble aldri benyttet i denne perioden. Omsetningsrådet vedtok å åpne tiltaket for alle aktører fra og med 1. januar 2025, jf. sak 91/24 av 7. november 2024. 2025 vil derfor være første året man kan få praktisk erfaring fra tiltaket på kjøtt. Satsfastsettelsen for 2026 er første gangen satsene fastsettes samtidig som satsene for egg og melk, som vil være fast prosedyre fremover.

Tiltaket på kjøtt skiller seg fra de andre sektorene ved at det er koblet til markedssituasjonen. For å få prisnedskrivning skal aktørene ta ut fra reguleringslager samme mengde som de søker om prisnedskrivning for, jf. forskriften § 4-3 andre ledd. Markedsregulator skal også i sitt forslag til satser vurdere markedssituasjonen, slik at tiltaket benyttes der det er behov for tiltaket for å balansere markedet.

For 2026 foreslår Nortura ulike satser for produkter av sau, mens de for de andre kjøttslagene foreslår 0-satser. De mener at markedssituasjonen for storfe, svin og lam tilsier at det er behov for tilførselene i det norske markedet, og at det derfor ikke er behov for prisnedskrivning til spesialmarkeder for disse kjøttslagene i 2026. For sau har det imidlertid vært slakt på reguleringslager over tid, og Nortura forventer også ytterligere overskudd

utover høsten 2025. De foreslår derfor satser for sau, med grunnlag i det prisnivået de vurderer som nødvendig for å få en faktisk økning i salget av sau til spesialmarkeder.

Ved tidligere satsforslag har Nortura tatt utgangspunkt i differansen mellom norsk og internasjonal pris på de ulike produktene. Tiltaket har tidligere hatt hjemmel i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt. Grunnlaget for satsene har ikke vært nærmere beskrevet i retningslinjene.

Nå som tiltaket for kjøtt er samordnet med egg og melk, er grunnlaget for satsen beskrevet slik i forskriften § 6 fjerde ledd:

«Forslaget til satser for kjøttprodukter skal ha grunnlag i differansen mellom markedsregulators veiledende industripris for varen og varens salgspris. Markedsregulator skal også vurdere behovet for satser ut fra markedssituasjonen, herunder prognosert reguleringslager.»

Denne bestemmelsen var en samordning med bestemmelsene for egg og melk. Norturas satsforslag skal altså ha grunnlag i differansen mellom veiledende industripris og salgspris.

Ifølge Nortura har ikke rene produkter av sau tradisjonelt vært en stor del av spesialmarkeder, heller ikke importert kjøtt. Nortura har derfor i denne vurderingen ikke sett det relevant å vurdere prisdifferanse mot import, men de har vurdert den prisreduksjonen som de mener er nødvendig for å stimulere til at norsk sau selges til spesialmarkeder i et kvantum som bidrar til å bedre markedsbalansen. Landbruksdirektoratet mener at en slik vurdering er i tråd med forskriften.

Ved tidligere satsfastsettelse har Landbruksdirektoratet mottatt et prisgrunnlag fra Nortura som har inneholdt Norturas interne priser og internasjonale priser. Nå som Norturas satsforslag er basert på en vurdering av hvilken pris som skal til for å få solgt sau til spesialmarkeder, har ikke Landbruksdirektoratet mottatt et tilsvarende prisgrunnlag. Landbruksdirektoratet har ikke egen tilgang på verdensmarkedspriser på de aktuelle stykningsdelene, men som Nortura selv peker på er det heller ikke så relevant å se til disse prisene for rene kjøttprodukter av sau. Nortura har imidlertid informert om at satsene tilsvarer omtrent 50 prosent rabatt på veiledende industripriser, som gir et bilde på omfanget av prisnedskrivningen.

Det er et tydelig overskudd av sau, slik at det er behov for tiltaket for å bedre markedsbalansen. Rent sauekjøtt er et relativt marginalt produkt, som gjør at det er utfordrende å øke salget. Dette tilsier at det vil være behov for en betydelig prisnedskrivning for å kunne oppnå et salg til spesialmarkeder, og Nortura har foreslått satser som tilsvarer en prisnedskrivning på omtrent 50 prosent. Det er markedsregulator som best kan vurdere hvilken salgspris som er nødvendig for å stimulere til salg av sau til spesialmarkeder, og direktoratet mener at denne vurderingen kan legges til grunn i fastsettelsen av satsene.

Landbruksdirektoratet legger også til grunn at markedsregulator mener det ikke er behov for tiltaket på storfe, svin og lam i 2026. Det er gitt i forskriften at markedsregulator skal vurdere markedssituasjonen i forslaget til satser, og markedsreguleringen skal gjennomføres så kostnadseffektivt som mulig. Direktoratet støtter derfor at markedsregulator foreslår 0-satser for kjøttslagene der det ikke er behov for dette tiltaket.

Landbruksdirektoratet anbefaler med dette at Omsetningsrådet vedtar satser for kjøtt i tråd med forslaget fra markedsregulator.

Prognoser for salg til spesialmarkeder i 2026, jf. forskriften § 7

Det forutsettes at de som søker om prisnedskrivning sender inn prognoser for kommende år

innen 1. september. På basis av de prognosene Landbruksdirektoratet har mottatt innen fristen anslås et samlet behov på rundt 9,4 mill. kroner til prisnedskrivning av melkeprodukter i 2026, der prognosene omfatter naturell yoghurt og hvitost. For prisnedskrivning av egg og eggprodukter anslås behovet til om lag 1,9 mill. kroner, basert på prognoser for egg. For kjøtt er det mottatt prognoser for alle kjøttslag. Gitt at tiltaket i 2026 kun skal benyttes for sau, tilsier prognosene en prisnedskrivning på om lag 1,7 mill. kroner.

Foreløpelig

Sak nr.: 069/25	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 18.09.2025	Tittel: Melk - Endringer i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter	Sak nr.: 25/43427-2

Beskrivelse

Tine SA foreslår å endre innholdet av artikler i listen over reguleringsvare under punkt 8 i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter. Forslaget innebærer å fjerne 9 artikler fra listen.

Landbruksdirektoratet anbefaler at Omsetningsrådet vedtar de foreslåtte endringene i retningslinjene punkt 8. Dette innebærer at

- Pkt. 8-2 blir redusert med 4 artikler.
- Pkt. 8-3 blir redusert med 2 artikler.
- Pkt. 8-4 blir redusert med 3 artikler.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter fastsatt av Omsetningsrådet 1. desember 2009 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Tine SA av 25. februar 2025.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter pkt. 8 skal lyde:

8. Reguleringsvare og forretningsmessig lagringsperiode

8-1 Melkefettprodukter

Art.nr	Artikkelnavn	Forretningsmessig lagringstid (dager)
1018	½ KG MEIERISMØR	14
10192	½ KG SMØR	14
10452	25 KG SMØR SYRNET/SALTET	14
1048	25 KG SMØR NORMALSALTET	14

1157	25 KG SMØR SYR. USALT INDUSTRI	14
1200	25 KG SMØR USALTET USYRNET	14
1203	25 KG SMØR TIL SMØRFLØTE	14
1205	25 KG SMØR USY. USALT INDUSTRI	14
1119	10 KG SMØR NORMALSALTET	14

8-2 Hvitostprodukter

Art. nummer	Artikkelnavn	Forretningsmessig lagringstid (dager)
1458	20 KG NORVEGIA 26% SKORPEFRI	14
1473	10 KG NORVEGIA 26% SKORPEFRI	14
1973	20 KG NORVEGIA 16% SKORPEFRI	14
6009	10 KG NORVEGIA 26% SKORPEFRI	14
6010	20 KG NORVEGIA 26% SKORPEFRI	14
1763	20 KG JARLSBERG 27% SKORPEFRI	14
6920	20 KG EKTE HVIT GEITOST	14

Landbruksdirektoratet kan, etter søknad fra markedsregulator, tilføye magre Norvegia-artikler til listen i denne bestemmelsen som et tiltak for å frigjøre melkefett og bedre fettbalansen i markedet.

8-3 Brunostprodukter

Art.nr	Artikkelnavn	Forretningsmessig lagringstid (dager)
2808	½ KG GEITOST	14
2810	750 G GEITOST	14
2825	EKTE GEITOST 27% LØSVEKT	14
2844	1 KG GUDBRANDSDALOST 28%	14
2839	½ KG GUDBRANDSDALSOST 28%	14
2929	4,1 KG GUDBRANDSDALSOST	14
2930	4,1 KG FLØTEMYSOST	14

8-4 Tørrmelksprodukter

Art. nr	Artikkelnavn	Forretningsmessig lagringstid
3811	25 KG SKUMMETMELKPULVER	14
3812	750 KG SKUMMETMELKPULVER	14

2. Endringene trer i kraft 1. januar 2026.

Melk - Endringer i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter

Tine SA foreslår i brev av 25. februar 2025 å endre innholdet av artikler i listen over reguleringsvarer under punkt 8 i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter. Tine SA foreslår å fjerne 9 artikler fra listen.

Tine foreslår at følgende artikler fjernes fra listen:

Art. nr.	Artikkelnavn	Kommentarer
1719	10 kg Jarlsberg 27% skorpefri	
17192	10 kg Jarlsberg 27% (pall)	
1685	850g Edamer	
1693	1/2 pall Edamer	
2842	1 kg fløtemysost 26%	
2843	1/2 kg fløtemysost 26%	
3800	25 kg melkepulver 20%	
3784	600 kg fløtepulver 42%	
3782	25 kg fløtepulver 42%	

Tine SA skriver at de hittil har hatt som utgangspunkt at alle artikler som i noen grad brukes til reguleringslager skal med. Over tid har de imidlertid sett at noen artikler som inngår i listen over reguleringsvarer i liten grad brukes til reguleringslagring, og at disse artiklene kan fjernes fra listen. Dette gjelder artiklene ovenfor.

Landbruksdirektoratets vurdering

Direktoratet vurderer at varer som i liten grad brukes til markedsregulering ikke bør være definert som reguleringsvare.

Landbruksdirektoratet anbefaler at Omsetningsrådet vedtar de foreslåtte endringene.

Sak nr.: 070/25	Sektor: Grønt	Styre/råd: OR
Behandling: 18.09.2025	Tittel: Grønt - Endringer i retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning	Sak nr.: 25/46170-1

Beskrivelse

Landbruksdirektoratet har gjennomgått retningslinjen for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, og sett at det er behov for å presisere og oppdatere enkelte punkter.

Endringene som det redegjøres for i denne saken, gjelder beskrivelsen av formålet med retningslinjen, endringer knyttet til godkjenning av nye fruktlagre som ønsker å delta i reguleringslagring av epler, endring av dato for lagerregistreringer av matpoteter og oppdatering av informasjon rundt Honningcentralens distribusjon. Landbruksdirektoratet anbefaler at endringene trer i kraft umiddelbart.

Landbruksdirektoratet har ved denne gjennomgangen sett at det er behov for en større og grundigere gjennomgang av retningslinjen. Landbruksdirektoratet vil komme tilbake til dette arbeidet i 2026.

I jordbruksoppgjøret 2025 ble partene enige om å øke avsetningen på post 70.11, kollektivt dekt omsetningsavgift i grøntsektoren, med 2,5 mill. kroner. Økningen skal benyttes til å øke tilskuddssatsene til reguleringslagring av epler. De nye satsene skal gjelde fra og med november 2026, og direktoratet vil legge frem forslag til nye satser i forbindelse med gjennomgangen omtalt over.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, fastsatt av Omsetningsrådet 23.06.2009 med hjemmel i lov 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer, § 11.

Forutsetninger

Vedlegg

Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning (foreslåtte endringer er markert med spor endringer).

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, punkt 1, 3-2-1, 3-2-3, 4-2 og 5-2 skal lyde:

1. Formål og avgrensning

Markedsreguleringens formål innen epler og matpoteter er gjennom et sett av virkemidler å bidra til at markedsreguleringen kan gjennomføres på en mest mulig effektiv måte og å bidra til uttak av avtalt målpris i samsvar med forutsetningene om at målpris skal kunne oppnås ved markedsbalanse.

Markedsreguleringens formål innen honning er gjennom et sett av virkemidler å sikre et balansert marked i samsvar med gjeldende landbrukspolitik.

Markedsreguleringen gjelder bare norskproduserte varer.

Tilskudd skal i samsvar med omsetningsloven utformes konkurransenøytralt i forhold til produsentene og omsetningsleddene.

3-2-1 Tilskudd

Av midler stilt til disposisjon under jordbruksavtalen for avsetningstiltak, kan tilskudd gis til reguleringslagring av epler. Det er kun fruktlagre og produsenter som oppfyller følgende krav som kan delta i slik lagring:

- Foretaket må være oppført i Enhetsregisteret.
- Foretaket må disponere nødvendig kjølelagerkapasitet til lagring av epler.

Nye lagringsverter må melde fra til Landbruksdirektoratet før 1. oktober for å kunne ta del i reguleringslagringen i den aktuelle lagringssesongen.

3-2-3 Oppgaver

Lagringsverter som oppfyller vilkårene i punkt 3-2-1 skal ved første telledato pr. 16. november i tilskuddsåret gi spesifiserte oppgaver over totale lagerbeholdninger, sortsfordeling og kvaliteter i den form som GrøntProdusentenes Samarbeidsråd krever. Videre skal det gis spesifisert oppgave over det kvantum av de forskjellige sorter som ønskes reguleringslagret. Omsetningsrådet fastsetter øvre grense for lagringskvantum med tilskudd for epler. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd kan om nødvendig begrense kvantumet hos den enkelte lagringsvert. Minstekvantum for å bli med i reguleringslagringen er 5 000 kg for den enkelte sort pr. lagringsvert.

4-2 Grunnlag for iverksetting av avsetningstiltak

Landbruksdirektoratet har ansvar for å registrere potetbeholdningen pr. 15. oktober, 15. november, 1. januar, 1. mars og 15. april i sesongen.

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd foretar en vurdering av behovet for å iverksette avsetningstiltak for matpoteter så snart som mulig etter at resultatet av beholdningsregistreringen av matpoteter pr. 15. november foreligger. Det forutsettes at GrøntProdusentenes Samarbeidsråd innhenter informasjon fra grossistene som en del av grunnlaget for denne vurderingen.

5-2 Lagring

For honning som Honningcentralen overlagrer til ny sesong, kan det anvendes midler til dekning av rentetap og lagerkostnader. Overgang fra en sesong til neste regnes pr. 1. oktober. Som overlagret regnes lagerbeholdning utover 300 tonn. Rentetap beregnes på grunnpris ved levering til Honningcentralen med den sats som fastsettes av Omsetningsrådet. Rentetap regnes fra 1. januar.

Lagerkostnadene per kg overlagret vare beregnes ved at de samlede lagerkostnader i den sesong som utløper deles med disponibelt kvantum for salg i samme sesong. Lagerkostnadene fastsettes av Omsetningsrådet på grunnlag av beregninger fra Honningcentralen over utgifter til lagerhold ved Honningcentralens anlegg på Kløfta og i Grimstad. Den samlede sats for rentetap og lagerkostnader per kg kan etter vurdering fra Omsetningsrådet korrigeres for eventuelle endringer i engrospris i den nye sesong i forhold til den foregående.

2. Endringene trer i kraft umiddelbart.

Grønt - Endringer i retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning

Bakgrunn

Landbruksdirektoratet har gjennomgått retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, og sett at det er behov for å presisere og oppdatere enkelte punkter.

Endringene som det redegjøres for i denne saken, gjelder beskrivelsen av formålet med retningslinjen, endringer knyttet til godkjenning av nye fruktlagre som ønsker å delta i reguleringslagring av epler, endring av dato for lagerregistreringer av matpoteter og oppdatering av informasjon rundt Honningcentralens distribusjon.

Landbruksdirektoratet har ved denne gjennomgangen sett at det er behov for en større og grundigere gjennomgang av retningslinjen. Det bør til eksempel vurderes å la bestemmelsene som gjelder markedsregulering av honning fremgå i en egen retningslinje. Direktoratet vil også gjøre en vurdering av hvorvidt bestemmelser som gjelder epler og poteter bør være i forskrifts form. Landbruksdirektoratet vil komme tilbake til dette i 2026.

I jordbruksoppgjøret 2025 ble partene enige om å øke avsetningen på post 70.11, kollektivt dekt omsetningsavgift i grøntsektoren, med 2,5 mill. kroner. Det fremkommer i Jordbruksavtalen 2025–2026 at tilskuddet skal benyttes til å øke tilskuddssatsene til reguleringslagring av epler. De nye satsene skal gjelde fra og med november 2026, og direktoratet vil legge frem forslag til nye satser i forbindelse med gjennomgangen omtalt over.

Endring av punkt 1 Formål – avgrensning

Punkt 1 beskriver selve formålet med retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning. I dag lyder formålet slik:

«1. Formål – avgrensning

Markedsreguleringens formål er gjennom et sett av virkemidler å bidra til at markedsreguleringen kan gjennomføres på en mest mulig effektiv måte og å bidra til uttak av avtalt målpris i samsvar med forutsetningene om at målpris skal kunne oppnås ved markedsbalanse.

Markedsreguleringen gjelder bare norskproduserte varer.

Tilskudd skal i samsvar med omsetningsloven utformes konkurransenøytralt i forhold til produsentene og omsetningsleddene.»

I formålet står det at markedsreguleringens formål er «å bidra til uttak av avtalt målpris i samsvar med forutsetningene om at målpris skal kunne oppnås ved markedsbalanse.» Retningslinjen omfatter i dag kulturene epler, matpoteter og honning, men det er kun epler og matpoteter som har målpris. Det er ikke målpris på honning, og setningen om at markedsreguleringens formål er å bidra til uttak av målpris i et balansert marked, gjelder da kun epler og matpoteter. Direktoratet foreslår å legge til «epler og matpoteter» i første setning, samt å legge til et eget avsnitt som gjelder honning. Dette avsnittet knytter markedsbalanseringen til gjeldende landbrukspolitikk og ikke til målpris. Forslaget til ny ordlyd er i tråd med omtalen av melk, egg og kjøtt av storfe, sau og svin i § 1, andre og tredje ledd, i markedsreguleringsforskriften (FOR-2008-10-22-1136).

Landbruksdirektoratet foreslår at nytt punkt 1 i retningslinjen skal lyde som følger:

«1. Formål og avgrensning

Markedsreguleringens formål innen epler og matpoteter er gjennom et sett av virkemidler å bidra til at markedsreguleringen kan gjennomføres på en mest mulig effektiv måte og å bidra til uttak av avtalt målpris i samsvar med forutsetningene om at målpris skal kunne oppnås ved markedsbalanse.

Markedsreguleringens formål innen honning er gjennom et sett av virkemidler å sikre et balansert marked i samsvar med gjeldende landbrukspolitik.

Markedsreguleringen gjelder bare norskproduserte varer.

Tilskudd skal i samsvar med omsetningsloven utformes konkurransenøytralt i forhold til produsentene og omsetningsleddene.»

Endring av punkt 3-2-1 Tilskudd

Dette punktet omhandler hvem som kan delta i reguleringslagringen av epler. I dag lyder punkt 3-2-1 slik:

«Av midler stilt til disposisjon under jordbruksavtalen for avsetningstiltak kan tilskudd gis til reguleringslagring av epler. Det er kun fruktlagre og produsenter som er godkjent av Landbruksdirektoratet som kan delta i slik lagring. Nye lagringsverter som disponerer kjølelagerkapasitet til lagring av epler kan søke om godkjenning før 1. oktober i den aktuelle lagringssesongen. Lagringsvert har ansvar for å påse at lagringen av epler skjer slik at Mattilsynets krav på dette området er tilfredsstilt, jf. krav i lov om matproduksjon og mattrygghet og i forskrift om næringsmiddelhygiene.»

Tidligere godkjente Landbruksdirektoratet fruktlagrene som ønsket å delta i reguleringslagringen med hjemmel i Forskrift om tilskudd til fruktlagre og godkjenning av omsetningsledd (FOR-2002-07-01-778, § 4). Denne forskriften ble erstattet av Forskrift om tilskudd til fellesanlegg for frukt (FOR-2021-12-21-3789) den 21. desember 2021. I ordningen med tilskudd til fellesanlegg for frukt var det, av ulike årsaker, ikke lenger behov for en godkjenningsordning, og denne delen av den gamle forskriften ble utelatt i den nye forskriften. Med denne endringen forsvant også hjemmelen for å godkjenne omsetningsledd som ønsker å reguleringslagre epler.

Landbruksdirektoratet foreslår derfor å fjerne kravet om godkjenning i retningslinjen. Direktoratet foreslår i stedet å tilføye to vilkår som fruktlagre/produsenter må oppfylle for å kunne delta i ordningen: foretaket må være oppført i Enhetsregisteret og foretaket må disponere nødvendig kjølelagerkapasitet til lagring av epler.

I dagens retningslinje står det videre at fruktlagre og produsenter *«har ansvar for å påse at lagringen av epler skjer slik at Mattilsynets krav på dette området er tilfredsstilt jf. krav i lov om matproduksjon og mattrygghet og i forskrift om næringsmiddelhygiene.»* Dette punktet foreslår direktoratet å utelate da dette er krav som fruktlagre/produsenter uansett plikter å følge.

Direktoratet foreslår dermed å endre ordlyden i punkt 3-2-1 til:

«3-2-1 Tilskudd

Av midler stilt til disposisjon under jordbruksavtalen for avsetningstiltak, kan tilskudd gis til reguleringslagring av epler. Det er kun fruktlagre og produsenter som oppfyller følgende krav som kan delta i slik lagring:

- *Foretaket må være oppført i Enhetsregisteret.*

- *Foretaket må disponere nødvendig kjølelagerkapasitet til lagring av epler.*

Nye lagringsverter må melde fra til Landbruksdirektoratet før 1. oktober for å kunne ta del i reguleringslagringen i den aktuelle lagringssesongen.»

Endring av punkt 3-2-3 Oppgaver

Dersom rådet innstiller på direktoratets forslag til endring av punkt 3-2-1, må også første setning i punkt 3-2-3 endres. I dag vises det til «*godkjente lagringsverter*» i første setning. Dette må endres dersom rådet vedtar å fjerne godkjenningsordningen. Punktet lyder slik i gjeldende retningslinje:

«3-2-3 Oppgaver

De godkjente lagringsverter (fruktlagre/produsenter) skal ved første telledato pr. 16. november i tilskuddsåret gi spesifiserte oppgaver over totale lagerbeholdninger, sortsfordeling og kvaliteter i den form som GrøntProdusentenes Samarbeidsråd krever. Videre skal det gis spesifisert oppgave over det kvantum av de forskjellige sorter som ønskes reguleringslagret. Omsetningsrådet fastsetter øvre grense for lagringskvantum med tilskudd for epler. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd kan om nødvendig begrense kvantumet hos den enkelte lagringsvert. Minstekvantum for å bli med i reguleringslagringen er 5 000 kg for den enkelte sort pr. lagringsvert.»

Direktoratet forslår å endre første setning til:

«3-2-3 Oppgaver

Lagringsverter som oppfyller vilkårene i punkt 3-2-1 skal ved første telledato pr. 16. november i tilskuddsåret, gi spesifiserte oppgaver over totale lagerbeholdninger, sortsfordeling og kvaliteter i den form som GrøntProdusentenes Samarbeidsråd krever. Videre skal det gis spesifisert oppgave over det kvantum av de forskjellige sorter som ønskes reguleringslagret. Omsetningsrådet fastsetter øvre grense for lagringskvantum med tilskudd for epler. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd kan om nødvendig begrense kvantumet hos den enkelte lagringsvert. Minstekvantum for å bli med i reguleringslagringen er 5 000 kg for den enkelte sort pr. lagringsvert.»

Endring av punkt 4-2 Grunnlag for iverksetting av avsetningstiltak

Dette punktet gjelder grunnlag for iverksetting av avsetningstiltak for matpoteter. I gjeldende retningslinje lyder dette punktet som følger:

«4-2 Grunnlag for iverksetting av avsetningstiltak

Landbruksdirektoratet har ansvar for å registrere potetbeholdningen pr. 1. november, 1. januar, 1. mars og 1. mai i sesongen.

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd foretar en vurdering av behovet for å iverksette avsetningstiltak for matpoteter så snart som mulig etter at resultatet av beholdningsregistreringen av matpoteter pr. 1. november foreligger. Det forutsettes at GrøntProdusentenes Samarbeidsråd innhenter informasjon fra grossistene som en del av grunnlaget for denne vurderingen.»

I sesongen 2024/2025 ønsket potetbransjen å endre tidspunkt for lagerregistrering fra 1. november, 1. januar, 1. mars og 1. mai til 15. oktober, 15. november, 1. januar, 1. mars og 15. april. Overgangen fra krone- til prosenttoll på potet gjorde at bransjen fikk et større behov enn tidligere for å følge kvantum, kvalitet og holdbarhet tett gjennom lagringssesongen. Det ble derfor lagt inn en ekstra telling, samt at noen av de opprinnelige telledatoene ble forskjøvet.

Potetbeholdningen per 1. november har dannet grunnlag for GPS' vurdering av behovet for å iverksette en eventuell regulering av matpoteter. Med ny praksis for lagerregistrering, har denne datoen blitt erstattet med 15. oktober og 15. november. I noen områder vil det i enkelte år fremdeles være poteter igjen i jorda den 15. oktober. GPS mener at det derfor vil være mer hensiktsmessig å vurdere behovet for å iverksette reguleringstiltak med utgangspunkt i potetbeholdningen 15. november.

Direktoratet foreslår å endre ordlyden i punkt 4-2 til:

«4-2 Grunnlag for iverksetting av avsetningstiltak

Landbruksdirektoratet har ansvar for å registrere potetbeholdningen pr. 15. oktober, 15. november, 1. januar, 1. mars og 1. mai i sesongen.

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd foretar en vurdering av behovet for å iverksette avsetningstiltak for matpoteter så snart som mulig etter at resultatet av beholdningsregistreringen av matpoteter pr. 15. november foreligger. Det forutsettes at GrøntProdusentenes Samarbeidsråd innhenter informasjon fra grossistene som en del av grunnlaget for denne vurderingen.»

Endring av punkt 5-2 Lagring

Dette punktet gjelder overlaging av honning. I dette punktet står det at Tine er Honningcentralens distributør. Landbruksdirektoratet har vært i kontakt med Honningcentralen, og de har opplyst direktoratet om at dette er utdatert informasjon. Honningcentralen står i dag for egen distribusjon.

«5-2 Lagring

For honning som Honningcentralen overlager til ny sesong, kan det anvendes midler til dekning av rentetap og lagerkostnader. Overgang fra en sesong til neste regnes pr. 1. oktober. Som overlagret regnes lagerbeholdning utover 300 tonn. Rentetap beregnes på grunnpris ved levering til Honningcentralens distributør (Tine) med den sats som fastsettes av Omsetningsrådet. Rentetap regnes fra 1. januar.

Lagerkostnadene per kg overlagret vare beregnes ved at de samlede lagerkostnader i den sesong som utløper deles med disponibelt kvantum for salg i samme sesong. Lagerkostnadene fastsettes av Omsetningsrådet på grunnlag av beregninger fra Honningcentralen over utgifter til lagerhold ved Honningcentralens anlegg på Kløfta og i Grimstad. Den samlede sats for rentetap og lagerkostnader per kg kan etter vurdering fra Omsetningsrådet korrigeres for eventuelle endringer i engrospris i den nye sesong i forhold til den foregående.»

Direktoratet har i forslag til ny ordlyd strøket Tine som distributør:

«5-2 Lagring

For honning som Honningcentralen overlager til ny sesong, kan det anvendes midler til dekning av rentetap og lagerkostnader. Overgang fra en sesong til neste regnes pr. 1. oktober. Som overlagret regnes lagerbeholdning utover 300 tonn. Rentetap beregnes på grunnpris ved levering til Honningcentralen med den sats som fastsettes av Omsetningsrådet. Rentetap regnes fra 1. januar.

Lagerkostnadene per kg overlagret vare beregnes ved at de samlede lagerkostnader i den sesong som utløper deles med disponibelt kvantum for salg i samme sesong. Lagerkostnadene fastsettes av Omsetningsrådet på grunnlag av beregninger fra Honningcentralen over utgifter til lagerhold ved Honningcentralens anlegg på Kløfta og i Grimstad. Den samlede sats for rentetap og lagerkostnader per kg kan etter vurdering fra Omsetningsrådet korrigeres for eventuelle endringer i engrospris i den nye sesong i forhold

til den foregående.»

Ikrafttredelse

Landbruksdirektoratet anbefaler at endringene trer i kraft umiddelbart.

Foreløpig

Sak nr.: 071/25	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 18.09.2025	Tittel: Kjøtt - Dispensasjon fra prognosefrist for salg til spesialmarkeder 2026	Sak nr.: 25/43443-18

Beskrivelse

I sak 68/25 i samme møte skal Omsetningsrådet behandle satser for salg av egg, eggprodukter, melkeprodukter og kjøttprodukter til spesialmarkeder i 2026. For å delta i tiltaket i 2026, måtte aktørene levere prognoser innen 1. september 2025.

16. september 2025 ble Landbruksdirektoratet kontaktet av en aktør som ønsker å delta i tiltaket for kjøttprodukter i 2026. Henvendelsen kom altså etter at prognosefristen var utløpt.

Tiltaket for kjøtt er i en oppstartsfase, der prosessen for satsfastsettelse og prognoser har vært ulik for 2025 og 2026. Landbruksdirektoratet foreslår derfor for Omsetningsrådet å dispensere fra prognosefristen i forskriften for denne aktøren, slik at aktøren har mulighet for å delta i tiltaket i 2026.

Hjemmel

Forskrift 22. juni 2020 nr. 1400 om prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder § 10.

Forutsetninger**Vedlegg****Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet dispenserer fra forskrift 22. juni 2020 nr. 1400 om prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder § 7 første ledd, slik at aktøren som leverte prognose for kjøttprodukter 16. september 2025 kan delta i tiltaket prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder i 2026.

Kjøtt - Dispensasjon fra prognosefrist for salg til spesialmarkeder 2026

Omsetningsrådet behandler i sak 68/25 i samme møte satser for prisnedskriving ved salg av egg, eggprodukter, melkeprodukter og kjøttprodukter til spesialmarkeder for 2026.

I tillegg til informasjon om satsforslagene, inneholder sakens innstilling blant annet informasjon om tiltakets omfang basert på prognosene Landbruksdirektoratet mottok innen prognosefristen 1. september 2025.

16. september 2025, i etterkant av prognosefrist og utsending av dagsorden til rådet, mottok Landbruksdirektoratet en henvendelse fra en kjøttbedrift som ønsker å delta i tiltaket i 2026. Aktøren søker om dispensasjon fra prognosefristen og har samtidig levert en salgsprognose.

Dersom dispensasjonen innvilges, øker tiltakets estimerte kostnad fra 1,7 mill. kroner (jf. sak 68/25) til 6,8 mill. kroner, gitt at det kun gis prisnedskriving for produkter av sau.

Landbruksdirektoratets vurdering

For kjøtt ble tiltaket prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder åpnet for alle aktører fra og med 2025, jf. sak 91/24 av 7. november 2024. Satsene for 2025 ble fastsatt i samme sak. Saken ble behandlet i etterkant av prognosefristen 1. september som gjaldt for egg og melk, og det ble derfor satt en egen frist for kjøtt for 2025 som var 1. januar 2025. Fra 2026 er fristen for kjøtt samkjørt med fristen for egg og melk.

For kjøttbedriftene har altså rekkefølgen av de ulike prosessene vært ulik for 2025 og 2026. For 2025 ble det først avklart i Omsetningsrådet hvilke kjøttprodukter det var mulig å få prisnedskriving for og hva satsene ville være, og så hadde aktørene frist for å levere sin prognose i etterkant. Prognosen ble da levert basert på produktene de visste hadde prisnedskriving. For 2026 er fristen for å levere prognose før satsene vedtas, slik at aktørene ikke kjenner til hvilke produkter/kjøttslag det vil være prisnedskriving for. Dette er noe av det som har skapt misforståelser hos aktøren som har tatt kontakt, som var av den oppfatning at hvilke stykningsdeler som hadde prisnedskriving ville være kjent før de skulle levere prognose.

Informasjon om tiltaket og fristene er tilgjengelig på Landbruksdirektoratets nettsider, i nyhetsbrev og i forskriften. Landbruksdirektoratet har likevel forståelse for at slike misforståelser kan oppstå når tiltaket er helt nytt for aktørene, og prosedyrene i tillegg er ulike de to første årene. Det er også ønskelig at tiltaket benyttes for å bidra til bedre markedsbalanse for aktuelle kjøttslag. Ved å tillate at denne aktøren får delta i tiltaket i 2026, kan man få et større salg til spesialmarkeder enn dersom aktøren avslås.

Aktøren har levert prognose for salg i 2026. I sak 68/25 i samme møte opplyses det at prognosen for kjøtt av sau tilsier en kostnad på 1,7 mill. kroner. Dersom den nye aktørens prognose blir lagt til, vil det være snakk om en estimert kostnad på 6,8 mill. kroner for kjøtt av sau. Selv om Omsetningsrådet får sakspapirene til denne saken kort tid før behandling, mener Landbruksdirektoratet at rådet bør ha denne informasjonen når saken om satser skal behandles. Kostnadene kan også påvirke behovet for omsetningsavgift i 2026, som også tilsier at rådet bør ta stilling til dette før Nortura skal komme med forslag til avgiftssatser. Landbruksdirektoratet har derfor vurdert det slik at denne saken bør behandles i rådet i dette møtet, i stedet for å behandle den på et senere tidspunkt.

I forskriften § 10 andre ledd står det følgende om dispensasjon:

«Omsetningsrådet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.»

Omsetningsrådet har altså mulighet for å dispensere fra forskriften i særlige tilfeller.

Landbruksdirektoratet foreslår at rådet dispenserer fra forskriften § 7 første ledd for aktøren som har henvendt seg 16. september 2025, slik at aktøren kan søke om prisnedskrivning ved salg av kjøttprodukter til spesialmarkeder i 2026.

Foreløpig